

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РЕПУБЛИЧКИ ГЕОДЕТСКИ ЗАВОД

И Н С Т Р У К Ц И Ј А
ЗА КАТАСТАРСКО КЛАСИРАЊЕ И БОНИТИРАЊЕ ЗЕМЉИШТА

Београд, фебруар 2003. године

На основу члана 67. став 2. Закона о државној управи ("Службени гласник РС", бр. 20/92, 6/93, 48/93, 53/93, 67/93, 48/94 и 49/99),
Директор Републичког геодетског завода издаје

И Н С Т Р У К Ц И Ј У

ЗА КАТАСТАРСКО КЛАСИРАЊЕ И БОНИТИРАЊЕ ЗЕМЉИШТА

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

Овом инструкцијом прописује се начин и поступак катастарског класирања и бонитирања земљишта.

Члан 2.

Катастарско класирање земљишта (у даљем тексту: катастарско класирање) је одређивање катастарске културе и катастарске класе (у даљем тексту: култура и класа) сваке парцеле плодног земљишта, после завршеног премера земљишта.

Територијална јединица за катастарско класирање је катастарски срез.

Члан 3.

Бонитирање земљишта (у даљем тексту: бонитирање) је одређивање плодности земљишта, односно бонитетних класа и подкласа сваке катастарске парцеле.

Територијална јединица за бонитирање је територија Републике.

Члан 4.

У поступку катастарског класирања примењују се и користе обрасци од 1 – 9. који су одштампани уз ову инструкцију и чине њен саставни део.

У поступку бонитирања примењују се и користе обрасци бр. 1, 2, 7 и 9. из става 1. овог члана.

II. КАТАСТАРСКО КЛАСИРАЊЕ ЗЕМЉИШТА

1. ОСНОВА КАТАСТАРСКОГ КЛАСИРАЊА

Члан 5.

Ради утврђивања јединствених критеријума за катастарско класирање, за подручје сваког катастарског среза, утврђује се основа за катастарско класирање.

Основу катастарског класирања чине:

1) угледна земљишта у катастарском срезу (у даљем тексту: среска угледна земљишта), и то за сваку класу постојећих култура земљишта;

2) оквири класа за сваку културу земљишта, за подручје сваког катастарског среза, односно општине.

Основу катастарског класирања утврђује Републички геодетски завод.

Члан 6.

На основу и у оквиру основе за катастарско класирање утврђује се угледно земљиште за сваку постојећу културу и класу у катастарској општини (у даљем тексту: општинско угледно земљиште), према утврђеном средском угледном земљишту за односи катастарски срез.

Среско угледно земљиште истовремено је и општинско угледно земљиште у катастарској општини у којој се налази.

Члан 7.

Катастарско класирање врши се по катастарским општинама у оквиру катастарског среза, на основу природних и економских услова производње и утврђене основе катастарског класирања.

Природни услови производње, који су од значаја за катастарско класирање, јесу: земљишна својства, односно припадност земљишта у односу на ред, класу, тип, подтип, варијетет, форму и подформу (у даљем тексту: тип земљишта) морфолошке, физичке, хемијске, биолошке и педолошко–геолошке особине, геолошка подлога, клима (утицај најважнијих климатских чинилаца), а посебно утицај рељефа, надморске висине, нагиба терена, експозиције, ерозионих процеса, процеса хидрогенизације (водољезност и забареност), заслањивања, алкализације, водоплавности и др.

Економски услови производње, који су од значаја за катастарско класирање, јесу: положај катастарског среза у Републици, положај катастарске општине у односу на центар катастарског среза, положај парцеле у оквиру катастарске општине, удаљеност парцеле од насеља, могућност приступа парцели, стање и врста путева у катастарском срезу или општини, удаљеност катастарског среза или општине од тржишта и саобраћајне везе са тржиштем, близина прерађивачке, односно прехрамбене индустрије и др.

Члан 8.

Свака катастарска парцела плодног земљишта, према начину коришћења, сврстава се у једну од следећих осам култура:

- 1) њива;
- 2) врт;
- 3) воћњак;
- 4) виноград;
- 5) ливада;
- 6) пашњак;
- 7) шума;
- 8) трстик и мочвара.

Неплодне површине и земљишта која се користе за посебне намене не распоређују се ни у једну културу.

За неплодне површине утврђује се врста неплодности.

За земљишта која служе за посебне намене, а не користе се у пољопривреди и шумарству, утврђује се врста намене.

Члан 9.

Свака култура из члана 8. ове инструкције са најбољим природним и економским условима за производњу, увршћује се у прву класу, иста култура која има непосредно слабије природне и економске услове у другу класу и тако редом до најслабије (највише осме класе).

У катастарском срезу класе иду непрекидним аритметичким редом од прве до највише осме класе (нпр: Њ₁, Њ₂, Њ₃, Њ₄, Њ₅, Њ₆, Њ₇ и Њ₈), с тим да може бити утврђена и само прва класа.

У катастарској општини класе не морају ићи непрекидним аритметичким редом, односно дозвољено је прескакање редних бројева класа (нпр: Њ₂, Њ₄, Њ₅ и Њ₇).

Утврђени редни бројеви класа за поједине културе представљају оквире класа за сваку културу на подручју сваке катастарске општине у оквиру одређеног катастарског среза.

Члан 10.

За сваки катастарски срез сачињава се основа катастарског класирања (у даљем тексту: основа класирања).

Израда основе класирања претходи катастарском класирању у катастарској општини.

Члан 11.

Основа класирања за катастарски срез обухвата:

- 1) утврђивање природних и економских услова производње;
- 2) одређивање средњих угледних земљишта;
- 3) израду списка средњих угледних земљишта;
- 4) израду записника о одређивању средњих угледних земљишта;
- 5) означавање средњих угледних земљишта;
- 6) утврђивање оквирних култура и класа у катастарским општинама које припадају катастарском срезу;
- 7) лабораторијске анализе земљишних узорака из средњих угледних земљишта.

Члан 12.

Одређивање средњих угледних земљишта врши се за сваку класу постојеће културе у датом срезу отварањем и проучавањем педолошких профила и утврђивањем типа земљишта на основу природних особина и основног класификационог система земљишта (у даљем тексту: систематика земљишта – Образац број 1.).

У катастарском срезу у коме се налази већи број типова земљишта, за сваку постојећу културу и класу може се одредити више средњих угледних земљишта (нпр: за Њ₁ – чернозем на лесу, карбонатни, мицеларни, дубок; за Њ₁ – флувисол, карбонатан, дубок, иловасти; за Њ₁ – хумофлувисол, дубоко оглејан, карбонатан, иловаст и сл.).

Члан 13.

За средско угледно земљиште одабира се: парцела средње величине и просечне плодности у својој класи; парцела која се налази у већем комплексу катастарских парцела исте катастарске културе и класе; парцела која целом својом површином има исту плодност и парцела која се трајно користи у истој катастарској култури.

Ако за неку класу и културу не постоји парцела једнаке плодности на целој својој површини, за средско угледно земљиште може се одабрати и део парцеле који испуњава услове из става 1. овог члана.

Из одабраног средског угледног земљишта стандардном методом узимају се узорци у поремећеном стању, како би се лабораторијским анализама добили квантитативни показатељи његових природних особина.

Лабораторијске анализе земљишних узорака врше се у педолошкој лабораторији Републичког геодетског завода.

Члан 14.

Квантитативни показатељи природних особина угледног средског земљишта из члана 12. став 1. ове инструкције одређују се лабораторијским испитивањем земљишних узорака из сваког педолошког профила и одређене дубине хоризонта (односно слоја), а добијени подаци уписују се у резултате лабораторијског испитивања земљишних узорака – Образац број 2.

Средска угледна земљишта, по културама и класама, уписују се у списак средских угледних земљишта за пољопривредне културе – Образац број 3, редоследом из члана 8. став 1. ове инструкције, изузев средских угледних земљишта за шуме, које се по класама уписују у списак угледних земљишта за шуме – Образац број 4.

Члан 15.

Средска угледна земљишта означавају се на скицама детаља и фотоскицама једнакоугаоним троуглом исцртаним црним тушем око круга у коме је уписана ознака културе и класе .

Технички детаљи уписивања ознаке дати су у члану 29. ове инструкције.

Поступак израде основе за катастарски срез завршава се израдом елабората катастарског класирања за катастарски срез који садржи: списак средских угледних земљишта за пољопривредне културе, списак средских угледних земљишта за шуме, записник о извршеном катастарском класирању земљишта – Образац број 5, преглед оквирних катастарских култура и класа – Образац број 6. и резултате лабораторијских испитивања земљишних узорака.

2. КАТАСТАРСКО КЛАСИРАЊЕ У КАТАСТАРСКОЈ ОПШТИНИ

Члан 16.

Катастарско класирање у катастарској општини врши комисија за катастарско класирање земљишта према основи класирања у катастарском срезу и делу основе катастарског среза, која се односи на катастарску општину у којој се врши класирање.

Класирање сваке културе у катастарској општини врши се према оквирима класа из основе класирања катастарског среза, почев од одређене најбоље класе за ту културу, с тим што је дозвољено прескакање појединих класа.

Члан 17.

Катастарско класирање у катастарској општини обухвата:

- 1) формирање комисије за катастарско класирање земљишта;
- 2) преузимање података о локацији, броју, морфолошком опису, физичко – хемијским особинама и индикацијама среског (среских) угледног земљишта за подручје среза односно катастарске општине где се врши катастарско класирање. Подаци се преузимају из Републичког геодетског завода или надлежне организационе јединице Републичког геодетског завода у општини – Служба за катастар непокретности (у даљем тексту: Служба);
- 3) наношење граничних катастарских култура и класа граничних катастарских општина на скице детаља, односно фотоскице. Подаци се исписују оловком, а преузимају у Служби, за катастарску општину у којој се врши класирање;
- 4) рекогносцирање катастарске општине у циљу: избора локалитета, одабирања, теренско – лабораторијског испитивања и морфолошког описивања општинских угледних земљишта на теренском опису педолошког профила – Образац број 7; сагледавања врста култура и броја класа; уклапања постојећих распореда култура и класа из катастарског операта са фактичким стањем на терену; уклапања оквирних култура и класа из операта Републичког геодетског завода са фактичким стањем на терену и др;
- 5) отварање, теренско–лабораторијско испитивање и морфолошко описивање среског (среских) угледног (угледних) земљишта на теренском опису педолошког профила из тач. 2) овог члана, у граничној, односно граничним катастарским општинама;
- 6) утврђивање природних и економских услова производње (преузимање статистичких података општине о климатским елементима, приносима, хидрологији и др.);
- 7) одређивање општинских угледних земљишта, теренско – лабораторијско испитивање, морфолошко описивање на теренском опису педолошког профила и узимање земљишних узорака у поремећеном стању из општинских угледних земљишта;
- 8) детаљно класирање (утврђивање културе и класе за сваку парцелу плодног земљишта и утврђивање врсте неплодних површина и земљишта за посебне намене);
- 9) означавање општинских угледних земљишта;
- 10) израду списка општинских угледних земљишта за пољопривредне културе и општинских угледних земљишта за шуме;
- 11) израду прегледа делимичних промена култура – Образац број 8;
- 12) састављање записника о извршеном класирању земљишта;
- 13) израду прегледа оквирних катастарских култура и класа, где су оквирне катастарске културе и класе одређене датом основом класирања;
- 14) лабораторијске анализе земљишних узорака из општинских угледних земљишта и израду резултата лабораторијског испитивања земљишних узорака;
- 15) израду елабората катастарског класирања који садржи: списак и препис списка (односно фотокопије) општинских угледних земљишта за пољопривредне културе, списак и препис списка (односно фотокопије) општинских угледних

земљишта за шуме, записник о извршеном катастарском класирању у катастарској општини, преглед делимичних промена култура, преглед оквирних катастарских култура и класа и преглед резултата лабораторијског испитивања земљишних узорака.

Члан 18.

Катастарско класирање у катастарској општини врши се на основу претходно утврђених општинских угледних земљишта.

Одабирање општинских угледних земљишта врши се за постојеће културе по класама према оквирима класа из основе класирања катастарског среза.

У поступку утврђивања општинских угледних земљишта, најпре се утврђују угледна земљишта на делу катастарске општине на коме су заступљена најбоља земљишта свих култура, а према оквирима класа из основа класирања катастарског среза.

Утврђивање општинског угледног земљишта и катастарско класирање у катастарској општини врши комисија за катастарско класирање земљишта, која се састоји од председника и два члана. Председник и чланови комисије имају своје заменике.

За председника комисије именује се дипломирани инжењер пољопривреде, са положеним стручним испитом за запослене у органима државне управе, који раде на пословима класирања и бонитирања земљишта, а чланови комисије именују се из редова пољопривредних произвођача са подручја катастарске општине за коју се врши класирање.

Комисију из става 4. овог члана образује Републички геодетски завод.

Члан 19.

Комисија за катастарско класирање земљишта утврђује за сваку катастарску парцелу, у смислу члана 18. ове инструкције, културу и класу, неплодне површине и земљишта која служе за посебне намене.

Подаци утврђени катастарским класирањем саопштавају се корисницима у поступку излагања на јавни увид података премера непокретности и катастарског класирања.

Члан 20.

Општинска угледна земљишта одабирају се по принципима који важе за среска угледна земљишта.

За општинско угледно земљиште једне културе и класе узима се она парцела која по својим природним и економским условима за производњу, уз уобичајени начин обраде, највише одговара среском угледном земљишту исте културе и класе.

У поступку утврђивања општинских угледних земљишта најпре се утврђују угледна земљишта на делу катастарске општине на коме су заступљена најбоља земљишта свих култура.

Морфолошки опис општинског угледног земљишта и његове теренско–лабораторијски утврђене физичко – механичке и хемијске особине уносе се, на лицу места, у теренски опис педолошког профила.

Члан 21.

Из утврђеног општинског угледног земљишта стандардном методом узимају се узорци у поремећеном стању, како би се лабораторијским анализама добили квантитативни показатељи његових природних особина.

Квантитативни показатељи природних особина земљишта описаних у члану 48. ове инструкције, одређују се лабораторијским испитивањем земљишних узорака сходно одредбама чланова 54. и 56. став 1. ове инструкције и према систематици земљишта.

2.1 Детаљно класирање

Члан 22.

Детаљно класирање, односно, утврђивање културе и класе за сваку парцелу плодног земљишта, врши се према угледном земљишту коме та парцела највише одговара по својим природним и економским условима производње.

Ако парцела није једнаке плодности на целој својој површини, делови парцеле различите плодности добијају различите класе.

На скици детаља, односно фотоскици, делови парцеле различите плодности, одвајају се правим линијама извученим зеленим тушем, дебљине 3 мм, чији се положај одређује апсцисним одмерањем од познатих тачака утврђених премером.

Члан 23.

Културе се утврђују према следећим основним обележјима:

1) **ЊИВА** је катастарска парцела на којој се стално или наизменично гаје: стрна жита, окопавине, крмно, индустријско, лековито и зачинско биље, без обзира на то да ли се на парцели усеви гаје сваке године, или парцела повремено остаје необрађена ради угара или неког другог разлога;

2) **ВРТ** је катастарска парцела на којој се гаји поврће, уз помоћ природних или вештачких система, односно уређаја за наводњавање;

3) **ВОЋЊАК** је катастарска парцела на којој су засађена воћна стабла, без обзира на начин гајења, старост воћака и степен проређености;

4) **ВИНОГРАД** је катастарска парцела на којој је засађена винова лоза, без обзира на начин гајења, старост винове лозе и степен проређености;

5) **ЛИВАДА** је катастарска парцела на којој расту природне траве које се редовно косе;

6) **ПАШЊАК** је катастарска парцела на којој расту природне траве које искључиво служе за испашу;

7) **ШУМА** је катастарска парцела на којој расте шумско дрвеће са наменом коришћења дрвне масе, без обзира на начин гајења и техничку зрелост дрвећа;

8) **ТРСТИК** је катастарска парцела угрожена водом на којој расте трска, а **МОЧВАРА** је катастарска парцела угрожена водом на којој расте мочварно биље, шаш и рогоз.

Члан 24.

Поред основних обележја из члана 23. ове инструкције, културе се утврђују и на основу следећих допунских обележја:

1) у културу њива, увршћују се: парцеле засејане свим врстама легуминоза, смешом трава (у подручју где преовлађују њиве), поврћем које се не наводњава, пострним усевима поврћа, лозни воћни и шумски расадници, култивирани врбази за производњу прућа, засади хмеља као и засади дуда уколико служе за гајење свилене бубе, вештачке ливаде у зависности од врста легуминоза, парцеле засејане луцерком, детелином, сточном репом (кормно биље), дуваном, маком, сојом, ланом, сунцокретом и др. (индустријско биље), парцеле засејане лековитим биљем (нана, камилица и др.), парцеле засејане ароматичним зачинским биљем (мажуран, метвица и др.), парцеле засејане поврћем које се наводњава, а намењено је прехрамбеној индустрији (паприка, широколисни першун, целер, пашканат, шаргарепа и др.), пиринчана поља, њиве које су необрађене због угара и зато време користе се за испашу и др.;

2) у културу врт, увршћују се парцеле под пластеницима, у којима се гаји поврће или цвеће (изузев привремених пластеника за производњу расада), парцеле засађене цвећем и украсним биљем намењени тржишту и парцеле које су расадници украсног биља;

3) у културу воћњак, увршћују се парцеле на којима су засади малине, купине, огрозда, рибизле, боровнице, леске, ораха, питомог кестена, кивија и дуда (ако служи за добијање плода), јагодњаци, као и природна станишта и засади боровница ван шума (на пашњацима и сл.).

Млади засади воћа увршћују се у културу воћњак, без обзира на будући успех његовог развића односно на проценат примљеног засада. У случају неуспеха садње, врши се обнова садње или промена културе.

На утврђивање културе воћњак, не утиче привремено коришћење земљишта у младом воћњаку за гајење ратарских, индустријских, повртарских, кормних, зачинских, лековитих и других биљака.

Не увршћује се у културу воћњак, дрворед или усамљена воћна стабла на парцели, као ни засади воћних стабала по граници парцеле, већ се увршћују у културу оне парцеле на којој се налазе.

4) у културу виноград увршћују се парцеле засађене виновом лозом, било калемљеном или директно родном.

Парцеле које су риголоване и припремљене за садњу винограда увршћују се у културу виноград у случају непосредне садње. У случају неизвесности у времену садње, увршћују се у културу која је била пре риголовања.

5) у културу ливада увршћују се парцеле засејане смешом трава у циљу мелиорације природних ливада у оним подручјима где преовлађују културе ливада, парцеле на изразитим нагибима на којима је смеша трава засејана са циљем заштите земљишта од ерозије, природне ливаде које се разоравају ради поправке бусена и састава трава и др. Не увршћују се у културу ливада земљишта на којима се трава коси само у изузетно погодним годинама. Ако се на таквим парцелама врши испаша, увршћују се у културу пашњак;

6) у културу пашњак увршћују се парцеле засејане смешом ниских трава које служе искључиво за пашу, парцеле под шикарама (глог, клека, макија, трн, леска, јоргован, рујевина и сл.), парцеле које се у изузетним годинама косе, а редовно се на њима врши испаша, деградирани и опустошене шуме у којима није забрањена попаша, брст и сл.;

7) у културу шума увршћују се парцеле засађене меким и тврдим лишћарима, багремом, четинарима, засади ораха и питомог кестена (који служе за производњу дрвне масе), деградирани, престарели и запуштени воћњаци и виногради природно обрасли самониклим багремом или другим шумским дрвећем, ветрозаштитни појасеви,

шумске сечине и пропланци између комплекса шума које се не обрађују, не косе и не служе за испашу или је на њима испаша и брст забрањен, деградиране и опустошене шуме у којима је забрањена испаша и брст и сл.

Члан 25.

Површине које не могу да се користе за пољопривредну и шумску производњу обухватају природно неплодна земљишта и вештачки створена неплодна земљишта.

Природно неплодна земљишта јесу: крш, јаруга, камењар, вододерина, голет, спруд, извор, поток, река, природно језеро, дубока бара, водопад, шљунковито сува речна корита, бујични каменито – шљунковито нанос, клизиште и др.

Вештачки створена неплодна земљишта јесу: површински коп рудника, мајдан камена, материјални ров са каменито – шљунковитом подлогом, вештачка језера, рибњак и др.

Члан 26.

Земљишта која служе за посебне намене и због тога се не користе у пољопривреди и шумарству јесу: јавни парк, градске зелене површине, ботаничка башта, зоолошки врт, спортско игралиште и спортски терени, дечје игралиште, улица, пут, сквер, трг, паркинг, пијаца, вашариште, базен, купалиште, јавна чесма, хиподром, стрелиште, камп, метро, аутобуска и железничка станица, аеродром, заштићена археолошка налазишта, дворишта богомоља, земљишта под зградама и другим објектима као и земљишта која служе за редовну употребу зграда и других објеката (дворишта), депонија смећа, депонија јаловине, пепелиште, гробље, сточно гробље, спомен парк, ров, јаз, канал, насип, одбрамбена шума уз насип, земљиште које служи за војне, полицијске, здравствене, комуникационе и друге потребе, жичаре на ски – стазама, ски – стазе, шумски просеци за далеководе, као и слична земљишта.

Земљишта из става 1. овог члана не увршћују се ни у једну културу, већ се само означава њихова намена коришћења.

Члан 27.

Земљиште које служи за редовну употребу зграда и других објеката не увршћује се ни у једну културу, већ се означава као земљиште за посебне намене – двориште, и то:

1) земљиште које служи за редовну употребу привредних, културних, спортских, здравствених и других сличних објеката, као и стамбених објеката за колективно становање који немају посебно ограђено двориште означава се са дв;

2) грађевинске парцеле на изграђеном градском грађевинском земљишту образованом у складу са чл. 3. и 10. Закона о пољопривредном земљишту ("Службени гласник РС", бр. 49/92, 53/93, 67/93, 48/94, 46/95, 54/96 и 14/00 – у даљем тексту: Закон) и детаљним урбанистичким планом на којима су стамбени објекти са ограђеним или на други начин посебно означеним двориштем, као и парцеле на градском грађевинском земљишту које чине урбанистичку изграђену целину, на којима су такви објекти, означавају се са дв;

3) неизграђене грађевинске парцеле на градском грађевинском земљишту које чине урбанистичку целину означавају се са дв;

4) парцеле на земљишту које није обухваћено тач. 1) – 3) став 1. овог члана, површине до 500 м², на којима су стамбени објекти, означавају се са дв;

5) парцеле на земљишту из тачке 4) став 1. овог члана, површине преко 500 м² на којима су стамбени објекти, означавају се тако што се део парцеле у површини до 500 м², који се налази уз стамбени објекат и служи за његову употребу означава са дв., а преостали део парцеле у површини преко 500 м² увршћује се у постојећу културу, односно културу и класу најближег околног земљишта.

Означавање земљишта, односно парцела на начин из става 1. тач. 1), 2), 4) и 5) овог члана, врши се независно од тога да ли су објекти на земљишту, односно на парцели довршени или тек започети.

Означавање земљишта, односно парцела на начин из става 1. тач. 1) – 3) овог члана, врши се независно од површине парцела.

Неизграђене парцеле на градском грађевинском земљишту које није обухваћено тачком 3) став 1. овог члана, односно није приведено планираној намени, увршћује се у постојећу културу, у складу са одредбама ове инструкције.

2.2 Допунски критеријуми код утврђивања класа

Члан 28.

Допунски критеријуми код утврђивања катастарских класа јесу:

1) **за све културе** из чл. 23. и 24. ове инструкције, на истом типу земљишта, једном класом ће се, у односу на дату основу класирања, слабије класирати:

- културе које имају неповољније економске услове производње као што су: удаљеност парцеле од насеља, приступачност (неприступачност) у зависности од стања и врсте путева и развијености путне мреже по атару,
- културе на парцелама, односно деловима парцела, које се налазе уз шуму, воћњак, јавни парк, површински коп рудника, мајдан камена, сепарацију шљунка – песка, депонију смећа, депонију јаловине, пепелиште, паркинг, фабричко двориште, аутобуску односно железничку станицу и сл.,
- виногради и воћњаци који су усамљени у атару и сл.

2) **на истом типу земљишта** једном катастарском класом боље ће се, у односу на дату основу класирања, класирати следеће културе:

- **њиве** које се наводњавају а засађене су ратарским усевима, индустријским, крмним, лековитим, зачинским и другим биљем и сл;
- **вртови** пластеници са вештачким уређајима за наводњавање; стакленици са вештачким уређајима за наводњавање засађени цвећем, расадом украсног биља или повртарским културама; вртови засађени цвећем и украсним биљем намењених продаји (тржишту); вртови са раним врстама поврћа и сл;
- **воћњаци** са јужном, југозападном и југоисточном експозицијом односно са бољим светлосно – топлотним режимом (присојни) у односу на северни, северозападни или североисточни (осојни) положај; воћњаци у горњим деловима брега, великих брегова или брда у односу на воћњаке у њиховом подножју; воћњаци у широким речним долинама (поред великих река) и пространих водених површина у односу на воћњаке у уским речним долинама поред мањих водених површина (веће баре и сл.); воћњаци који су заштићени од ветрова и мразева; воћњаци који имају повољнију ружу ветрова (јужни у односу на северне, североисточне, западни у односу на

- северне и северозападне и сл.) и брзину дувања; воћњаци који се наводњавају и сл;
- **виногради** са јужном, југозападном и југоисточном експозицијом са бољим светлосно топлотним режимом у односу на винограде који се налазе на осојним положајима; виногради који се налазе у горњем делу падине брежуљка или у горњем делу падине брега у односу на оне у доњим деловима; виногради на положајима који се добро проветравају, са повољном ружом ветрова (као код воћњака), брзином дувања и сл;
 - **ливаде** које се разоравају у циљу поправке квалитета природних трава и њихове доминације над коровским травама; са повољнијим стањем влаге и влажења; које се наводњавају; које су у речној долини заштићене од поплава; код којих је трајање поплава краће; са квалитетнијим ливадским травама и гушћим бусеном; са мање коровских биљака; са јачим интензитетом пораста трава; са добром отавом или пашом; са повољнијом експозицијом у брдском, брдско – планинском или планинском рељефу (северозападна, североисточна и северна), стањем влаге и сл;
 - **пашњаци** који се разоравају у циљу поправке квалитета природних трава и њихове доминације над коровским травама; са повољнијим стањем влаге; који се наводњавају, који су у речној долини заштићени од поплава; код којих је трајање поплава краће; са већим интензитетом пораста трава; са квалитетнијим травама; са повољнијим временом (месецима) паше; са рентабилнијом врстом стоке која пасе; са повољнијом експозицијом у брдском, брдско – планинском и планинском рељефу (северозападна, североисточна и северна), стањем влаге и сл;
 - **шуме** са бољим начином гајења (висока, средња и ниска); са бољом врстом дрвећа, размером смеше, станишном класом, обрастом и турнусом сече, годишњим просечним прирастом дрвета по 1 ха; са повољнијом експозицијом (северна, североисточна, северозападна у односу на источну, југозападну и јужну), ружом ветрова, јачином дувања, стањем влаге и сл.;
 - **трстици** који имају бољи квалитет, већу густину и редовно коришћење односно сечење трске, као и то да ли су стално под водом или не. По правилу су бољи они трстици који имају гушћу трску и код којих вода преко године осцилира;
 - **мочваре** које имају бољи квалитет и дају већу количину мочварног биља, начин његове употребе, као и то да ли је биље стално под водом или није. Мочваре код којих вода преко године осцилира, боље су од оних мочвара које су преко целе године под водом.

Члан 29.

Културе, неплодне површине, земљишта која служе за посебне намене и дворишта означавају се на скици детаља, односно фотоскици, за сваку парцелу, следећим ознакама:

1) њива	(њ)
2) врт	(вр)
3) воћњак	(вћ)

- 4) виноград (ВГ)
- 5) ливада (Л)
- 6) пашњак (ПШ)
- 7) шума (Ш)
- 8) трстик и мочвара (Т) / (М)

9) неплодне површине из члана 25. ове инструкције означавају се са (НП) , а поред ове ознаке уписује се у загради врста неплодне површине;

10) земљишта која служе за посебне намене из члана 26. ове инструкције означавају се са (ЗН) , а поред ове ознаке уписује се у загради њихова намена коришћења;

11) земљишта из члана 27. став 1. тач. 1) – 5) ове инструкције означавају се са (ДВ) ;

12) утврђене катастарске класе појединих култура означавају се арапским бројевима у доњем десном углу ознаке културе (Н₂) , где пречник круга, односно страница квадрата износи 5 мм, а круг, квадрат и ознаке се исписују црним тушем дебљине 3 мм.

У случају погрешно дешифрованих култура или погрешно уписаних култура и класа на скицама детаља, односно фотоскицама, исправка се врши прецртавањем црним тушем дебљине 3 мм. Прецртавање се врши тако да буду видљиве предходно уписане културе и класе.

Члан 30.

Општинска угледна земљишта означавају се на скицама детаља и фотоскицама квадратом извученим црним тушем око круга у коме је уписана ознака културе и класе (Н₂) .

Технички детаљи уписивања и означавања дати су у члану 29. ове инструкције.

Члан 31.

Списак угледних среских или општинских земљишта за пољопривредне културе садржи следеће податке: култура, садржај карбоната, дубина хоризонта односно слојева, опис педолошког профила, педолошки тип, теренски положај, изложеност редовним елементарним непогодама, клима, способност земљишта за обраду и гајење појединих усева и засада, плодород, просечан принос по једном хектару, врста усева (односно врста воћа), катастарска класа, бонитетна класа, назив потеса, број фотоскице односно детаљне скице, број парцеле, име и презиме власника и његово место становања.

Подаци о просечним приносима преузимају се из статистичких података надлежне општине.

Приликом израде списка угледних среских или општинских земљишта за шуме уносе се и следећи подаци: садржај карбоната, дубина хоризонта односно слојева, опис педолошког профила, педолошки тип земљишта, теренски положај, начин гајења шуме, врста дрвећа и размера смеше, станишна класа шуме, обраст и турнус сече, годишњи просечни прираст дрвета по једном хектару (врста дрвета и м³), катастарска класа, бонитетна класа, назив потеса, број фотоскице односно детаљне скице, број парцеле, име и презиме власника и његово место становања.

Према начину гајења, шума може бити:

1) висока шума (високе старости од 50 – 120 година) је шума која се узгаја из семена, а у циљу продукције крупног грађевинског дрвета;

2) ниска шума (ниске старости од 10 – 40 година) је шума која се подиже из пања, а у циљу добијања ситног дрвног материјала (огревно дрво, коље и др.);

3) средња шума је комбинација високе и ниске шуме на истом терену, односно парцели;

4) врста дрвећа и размера смеше је параметар врсте дрвета којим је обрасла шума, односно парцела, а изражава се у процентима (нпр: храст 100%; буква 60% и храст 40% и сл.);

5) станишна класа шуме је параметар природних услова успевања шуме (земљишта и климе), означава се римским бројевима, а број станишних класа износи највише 6;

6) обраст је параметар обрашености шуме, означава се са 1 (потпун обраст), 0.9, 0.8, 0.7 итд. до 0 у зависности од тога како је шума, односно парцела, обрасла дрвећем;

7) турнус сече (обрт или опходња) је параметар протеклог времена од момента подизања шуме до њене техничке зрелости; турнус сече се изражава у годинама, а по врсти дрвећа разликују се следећи турнуси:

– у чистим буковим шумама	80 – 100 год.
– у мешовитим и буковим шумама	100 – 120 год.
– у чистим храстовим шумама	120 – 140 год.
– у чистим боровим шумама	60 – 80 год.
– у чистим јеловим и смрчевим шумама	80 – 100 год.
– у мешовитим четинарским шумама	60 – 100 год.
– у мешов. четинар. и лишћарским шумама без храста	80 – 100 год.
– у мешов. четинар. и лишћарским шумама са храстом	100 – 120 год.

8) годишњи просечни прираст дрвета по 1 ха. преузима се из одговарајућих шумарских таблица, и то:

Т А Б Л И Ц А
за рачунање просечног годишњег прираста високе храстове шуме

Станишна класа шуме	I	II	III	IV
Просечан год. прираст у м ³	8	7	5	4

Т А Б Л И Ц А
за рачунање просечног годишњег прираста хростове ниске шуме

Станишна класа шуме	I	II	III
Просечан год. прираст у м ³	5	4	3

Т А Б Л И Ц А
за рачунање просечног годишњег прираста високе букове шуме

Станишна класа шуме	I	II	III	IV	V
Просечан год. прираст у м ³	10	8	6	4	3

Члан 32.

У случају, када у поступку премера, границе различитих култура на истој парцели нису снимљене, комисија за катастарско класирање уноси одговарајуће податке за такву парцелу у преглед делимичних промена култура.

По завршеном детаљном класирању, у делу спољњег описа скице детаља, односно фотоскице потписује председник комисије, црним тушем дебљине 3 мм, уз назнаку времена у коме је класирање извршено.

Председник комисије за катастарско класирање земљишта сачињава записник о извршеном катастарском класирању, који потписују председник и чланови комисије.

Члан 33.

По одређивању општинских угледних земљишта и завршеном детаљном класирању сачињава се елаборат катастарског класирања.

3. ОБНОВА КАТАСТАРСКОГ КЛАСИРАЊА

Члан 34.

Обнова катастарског класирања врши се у случају обнове премера и катастра непокретности, као и у случају битних промена неких од елемената природних и економских услова производње, односно других елемената од значаја за катастарско класирање.

Обнова катастарског класирања врши се на начин и по поступку који су овом инструкцијом прописани за катастарско класирање.

Члан 35.

Ако се један део катастарског среза припоји другом катастарском срезу врши се обнова катастарског класирања.

Ако су измене из става 1. овог члана такве природе и обима, да није потребно вршити обнову катастарског класирања у целом катастарском срезу, утврђивање нових класа на припојеном делу врши се у оквиру постојеће основе за катастарско класирање односног катастарског среза, уз утврђивање оквирних класа

за сваку културу земљишта за подручје сваке катастарске општине из припојеног катастарског среза.

У случају спајања два катастарска среза, утврђује се нова основа за катастарско класирање за новоформирани катастарски срез и врши се обнова катастарског класирања.

Члан 36.

Ако је на мањем делу катастарског среза извршена обнова премера, или се на таквом делу врши само обнова класирања, катастарско класирање врши се у оквиру постојеће основе класирања.

У случају, када се у целом катастарском срезу или на његовом већем делу изврши премер, обнова премера или само обнова катастарског класирања, класирање се врши према новоутврђеној основи за катастарско класирање.

Ако у катастарском срезу настане нова култура, врши се допуна постојеће основе класирања у катастарској општини за ту културу, у складу са одредбама ове инструкције.

Члан 37.

У случају да је обим промена култура у катастарској општини знатан, у односу на постојеће стање у катастру, врши се обнова класирања за ту катастарску општину.

У поступку обнове класирања на целој или у делу катастарске општине, када се не врши премер или обнова премера, уписивање података о класирању врши се на скицама одржавања премера, које се образују за ову сврху копирањем постојећих листова радног оригинала катастарског плана.

Технички детаљи уписивања података дати су у члану 29. ове инструкције.

4. ОДРЖАВАЊЕ КАТАСТАРСКОГ КЛАСИРАЊА ЗЕМЉИШТА

Члан 38.

У поступку одржавања катастра непокретности и катастра земљишта, појединачне промене, као и промене на мањим површинама, културе, класе, утврђивање неплодних површина и земљишта за посебне намене, врши Служба по одредбама чл. 9, 18 – 27. и 29 – 31. ове инструкције.

Класа се, за промењену културу, одређује према класи најближе парцеле исте културе.

Промена културе пашњак у неку од култура из члана 8. ове инструкције, неплодну површину или земљиште за посебне намене, може се вршити само уз сагласност скупштине општине (члан 21. став 2. Закона).

Члан 39.

Дипломирани инжењер пољопривреде, запослен у Републичком геодетском заводу, утврђује:

- 1) промену културе и класе на већим површинама;
- 2) промену класе за културе где није могуће тачно применити одговарајуће класе истих култура суседног земљишта;

3) промену класе за парцеле на граници две катастарске општине које припадају истом или различитим катастарским срезовима и које имају исти тип земљишта, исту културу, а различите класе;

4) промену културе и класе на парцелама са више катастарских класа;

5) промену културе и класе настале услед битних промена неких од природних чинилаца поступком: одводњавања, наводњавања, подизања нивоа подземних вода, поплавама, бујичним засипањем, активирањем клизишта, ерозионим процесима, подизањем одбрамбених насипа, променом или регулацијом водотока и сл, или променом неких од економских чинилаца производње;

6) промене класе, на мањим и већим површинама, у свим случајевима из члана 28. ове инструкције;

7) промене културе и класе на већим површинама, у случајевима из члана 38. став 3. ове инструкције.

Прикупљени подаци о променама на земљишту, из става 1. овог члана, приказују се у теренском опису педолошког профила и саставни су део записника о извршеном увиђају.

Члан 40.

После извршеног увиђаја на терену, у погледу култура и класа из чл. 38. и 39. ове инструкције, сачињава се записник о увиђају, који се доставља Служби на даљу надлежност.

III. БОНИТИРАЊЕ ЗЕМЉИШТА

1. ОСНОВА БОНИТИРАЊА

Члан 41.

Основу за бонитирање чине републичка угледна земљишта за сваку бонитетну класу, односно подкласу.

Основу за бонитирање и мерила за распоређивање земљишта у бонитетне класе и подкласе, утврђује Републички геодетски завод.

Члан 42.

Бонитирањем се одређује бонитетна класа и подкласа свих земљишта подобних за пољопривредну и шумску производњу на основу природних особина земљишта, без обзира на њихов начин коришћења.

Бонитирање обухвата:

- 1) прикупљање описних података о земљишту;
- 2) лабораторијске анализе земљишних узорака;
- 3) израду елабората бонитирања земљишта.

Члан 43.

Бонитирање се врши после извршеног катастарског класирања или истовремено у поступку катастарског класирања.

Распоређивање земљишта у бонитетне класе и подкласе врши стручно лице, из члана 39. став 1. ове инструкције.

Члан 44.

На основу природних особина, сва земљишта подобна за пољопривредну и шумску производњу, распоређују се у једну од осам бонитетних класа, а у оквиру сваке бонитетне класе може се утврдити једна или две подкласе, и то:

1) прва бонитетна класа	– прва подкласа 1 ₁ ,
	– друга подкласа 1 ₂ ;
2) друга бонитетна класа	– прва подкласа 2 ₁ ,
	– друга подкласа 2 ₂ ;
3) трећа бонитетна класа	– прва подкласа 3 ₁ ,
	– друга подкласа 3 ₂ ;
4) четврта бонитетна класа	– прва подкласа 4 ₁ ,
	– друга подкласа 4 ₂ ;
5) пета бонитетна класа	– прва подкласа 5 ₁ ,
	– друга подкласа 5 ₂ ;
6) шеста бонитетна класа	– прва подкласа 6 ₁ ,
	– друга подкласа 6 ₂ ;
7) седма бонитетна класа	– 7;
8) осма бонитетна класа	– 8.

Седма и осма бонитетна класа немају подкласе.

Трстици, мочваре, неплодне површине и земљишта која служе за посебне намене се не бонитирају.

2. ПРИКУПЉАЊЕ ОПИСНИХ ПОДАТАКА О ЗЕМЉИШТУ

Члан 45.

Прикупљање описних података о земљишту, у поступку бонитирања, обухвата:

1) преузимање података о локацији, броју, морфолошком опису, физичко – хемијским особинама и индикацијама републичког угледног земљишта. Подаци се преузимају из Републичког геодетског завода у Београду или Новом Саду;

2) рекогносцирање подручја бонитирања у циљу: избора локације за угледна бонитетна земљишта; утврђивање броја бонитетних класа и подкласа ради њиховог уклапања у основу бонитирања; отварање, теренско – лабораторијско испитивање и морфолошко описивање репрезентативних, односно угледних бонитетних земљишта; утврђивања локалног климата, хидрологије, процеса ерозије, водожености, водоплавности; утврђивања геолошке подлоге и др;

3) отварање, теренско – лабораторијско испитивање и морфолошко описивање најближег (најближих) републичког (републичких) угледног бонитетног земљишта, а у циљу израде основе бонитирања и утврђивања броја бонитетних класа и распореда подкласа.

Члан 46.

Описни подаци о земљишту који су од утицаја на распоређивање земљишта у бонитетне класе и подкласе утврђују се на основу: припадности одређеном типу земљишта и његовим природним особинама; надморске висине, односно припадности земљишта једном од климатско – производних реона; рељефа; експозиције; нагиба; степена плавности и водожености; геолошког супстрата и др.

Члан 47.

Припадност одређеном типу земљишта одређује се на основу: теренског проучавања природних особина земљишта, лабораторијског испитивања земљишних узорака и систематике земљишта.

Члан 48.

Природне особине које одређују тип земљишта јесу: склоп хоризоната или слојева, дубина земљишта, боја, моћност хумусно – акумулативног хоризонта и других хоризоната или слојева, механички састав, скелетоидност или скелетност, структура, хумозност, киселост, заслаћеност, пропусност, ниво подземних вода, забареност, новообразовања (конкреције креча, ортштајн, натријумова, сулфатна или содна со, глеј, пеге, флеке и мазотине гвожђа и мангана), геолошки супстрат, топографски локалитет профила и сл, а утврђују се отварањем и теренско – лабораторијским проучавањем педолошких профила.

Подаци добијеним проучавањем педолошког профила уписују се у резултате лабораторијског испитивања земљишних узорака.

Из отворених педолошких профила стандардном методом узимају се, у поремећеном стању, земљишни узорци у циљу лабораторијског испитивања. Евидентирање педолошких профила и земљишних узорака врши се у регистру педолошких профила и земљишних узорака – Образац број 9.

На основу утврђених природних особина земљишта одређује се бонитетна класа и подкласа која представља продуктивну способност земљишта за пољопривредну и шумску производњу.

Члан 49.

Надморска висина земљишта опредељује његову припадност одређеном климатско – производном реону, односно бонитетној класи и подкласи.

Вертикална зоналност климатско – производних реона показује правилност погоршања климатских услова који утичу на бонитетну класу, односно подкласу почев од равничарског, преко брежуљкастог и брдско – планинског до планинског подручја.

Равничарски климатско – производни реон простире се до надморске висине од 250 метара. Средња годишња температура је виша од 10,5° С, средња годишња количина падавина је до 700 мм, с тим што у АП Војводини земљишта на земунској, тителској, телечкој (суботичкој) лесној заравни имају годишње само до 600 мм талога. Исте средње годишње количине падавина су и у котлинама Јужне Мораве. Количина падавина у вегетационом периоду је у овом реону у просеку од 350 мм, а у овом реону гаје се без ограничења све пољопривредне културе и заступљене су углавном 1, 2, 3. и 4. бонитетна класа.

Брежуљкасти климатско – производни реон простире се на надморској висини од 250 до 650 метара. Средња годишња температура је виша од 9,5° С, средња годишња количина падавина је до 750 мм, с тим што за подручје Метохије средња годишња количина падавина (због утицаја медитеранске климе) износи и до 1000 мм, али су најважнији летњи месеци, јули и август изузетно сушни. Осим тога цело подручје косовске висоравни са просечном надморском висином од око 500 метара има нижу средњу годишњу количину падавина, односно само 700 мм. Количина падавина у вегетационом периоду је до 400 мм. У овом климатском реону гаје се, уз

веома мала ограничења, све пољопривредне културе, а заступљена су углавном земљишта 2, 3, 4. и 5. бонитетне класе.

Брдско – планински климатско – производни реон простире се на надморској висини од 650 до 1000 метара. Средња годишња температура је до 8° С. Средња годишња количина падавина је до 800 мм, а количина падавина у вегетационом периоду износи преко 400 мм воденог талога, број пољопривредних култура је ограничен, пошто се не може гајити кукуруз и остале окопавине (осим кромпира) као ни виногради. Овде су заступљена углавном земљишта 4, 5, и 6. бонитетне класе, а ретко се налазе и земљишта 3. бонитетне класе.

Планински климатско – производни реон простире се на подручју вишем од 1000 метара надморске висине са просечном годишњом температуром мањом од 6° С и просечним годишњим падавинама од 900 и више мм, а у вегетационом периоду више од 450 мм. Број пољопривредних култура је веома ограничен (само јара стрна жита), а не могу се гајити ни виногради ни воћњаци. Заступљена су углавном земљишта 5, 6, 7. и 8. бонитетне класе.

Члан 50.

Нагиб земљишта од значаја је за утврђивање одређене бонитетне класе и подкласе, а према нагибу разликују се следећи степени ерозије:

1) 0–3% равно (скоро равно)	– ерозија плодности;
2) 4–8% благ нагиб	– слојевита (површинска ерозија);
3) 9–16% умерено благ нагиб	– слабије браздаста ерозија;
4) 17–30% падина	– јаче браздаста ерозија;
5) 31–45% стрма падина	– слабије јаругаста ерозија;
6) преко 45% веома стрма падина	– јаче јаругаста ерозија.

Члан 51.

За земљишта речних долина, земљишта поред бујично – планинских токова и слична земљишта, код утврђивања одређене бонитетне класе и подкласе, од битног је значаја степен плавности, односно учесталости поплава која може бити:

- 1) краткотрајна или повремена (културне биљке ретко су оштећене, а сетва се у неким случајевима кратко одлаже);
- 2) честа и дуготрајна (културне биљке су често оштећене, а број пољопривредних култура које се могу гајити је ограничен);
- 3) веома честа и дуготрајна, због чега су земљишта необрадива и најчешће обрасла трском и врбом.

Члан 52.

У зависности од конфигурације и механичког састава, степен задржавања воде на површини утиче на утврђивање одређене бонитетне класе и подкласе земљишта.

Задржавање воде може бити:

- 1) краткотрајно задржавање воде на површини (биљке су незнатно оштећене, а сетва мало касни);
- 2) дуготрајно задржавање воде на површини (биљке страдају, а врста културних биљака које се могу гајити је ограничена);
- 3) веома дуготрајно задржавање воде на површини (земљиште се не може обрађивати), а без одводњавања не може се користити као обрадиво.

Члан 53.

На основу критеријума из чл. 42 – 52. ове инструкције, земљишта се према плодности распоређују у осам бонитетних класа од којих првих шест бонитетних класа имају две подкласе.

У прву бонитетну класу распоређују се земљишта равничарског климатско–производног реона, на равном или на скоро равном рељефу са нагибом до 3%, дубока и врло дубока земљишта дубине преко 100 цм, са хумусно – акумулативним хоризонтом дубоким 60 цм. и преко 60 цм, иловастог састава, мрвичасте структуре, неутралне до слабо алкалне реакције ($pH = 7 - 8,5$), добро пропусна, непревлажена, са подземном водом испод 110 цм, земљишта заштићена од поплава, која се наводњавају и сл.

Земљишта прве бонитетне класе распоређују се у једну од подкласа и то:

У прву подкласу 1₁: земљишта у равницама и сасвим благим нагибима, типа чернозем и хумофлувисол, дубока, карбонатна, безкарбонатна, мицерална, немицерална, иловаста, песковито – иловаста или глиновито – иловаста, неутралне реакције, без прослојака скелета, песка, шљунка, пескуше; без утицаја педогенетских процеса и процеса хидрогенизације, заслањивања или алкализације.

У другу подкласу 1₂: земљишта у равницама или сасвим благим нагибима, типа чернозем, хумофлувисол и реликтни флувисол, средње дубока, карбонатна, безкарбонатна, мицерална, немицерална, иловаста, песковито – иловаста или глиновито – иловаста, неутралне реакције без прослојака скелета, песка, шљунка, пескуше, земљишта са процесима посмеђавања, али без утицаја процеса хидрогенизације, заслањивања или алкализације.

У другу бонитетну класу распоређују се земљишта равничарског и брежуљкастог климатско–производног реона, на равном или благом нагибу до 3% у равницама или до 8% на брежуљкастим теренима, средње дубока и дубока земљишта дубине од 80 – 110 цм, са хумусно – акумулативним хоризонтом дубине преко 40 цм, песковито – иловастог до иловасто – глиновитог састава, прашкасто – мрвичасте, мрвичасте до грашкасте структуре, слабо киселе до благо алкалне реакције ($pH = 6,5 - 8,50$), добро до умерено дренирана и пропусна, са подземном водом испод 90 цм, у равницама изложена случајној, краткотрајној плавности, а на брежуљкастим теренима слојевитој ерозији, лака до средње тешка за обраду, погодна за механизовану обраду и наводњавање.

Земљишта друге бонитетне класе распоређују се у једну од подкласа и то:

У прву подкласу 2₁: земљишта у равницама и сасвим благим нагибима, до 3%, песковито – иловастог и иловастог састава, прашкасто – мрвичасте и мрвичасте структуре, добро дренирана и пропусна за воду изложена краткотрајним случајним поплавама.

У другу подкласу 2₂: земљишта у равницама и на брежуљкастим теренима на нагибу до 8%, изложена површинској слојевитој ерозији, глиновито иловастог до иловасто – глиновитог састава, мрвичасто – грашкасте до грашкасте структуре, слабо киселе до неутралне реакције.

У трећу бонитетну класу распоређују се земљишта равничарског и брежуљкастог климатско – производног реона, на равном рељефу и нагибу до 3% у равницама, или до 16% на брежуљкастим теренима, средње дубока или дубока земљишта дубине преко 60 цм, са хумусно – акумулативним хоризонтом дубине преко 30 цм, иловасто – песковитог до глиновитог механичког састава, прашкасте до орашасте (ситно грудвасте) структуре, средње киселе до слабо алкалне реакције ($pH = 6 - 8,5$), добро до непотпуно дренирана и пропусна са подземном водом испод

80 цм, дубински заслањена у равницама изложена повременим, краткотрајним поплавама, а на брежуљкастим теренима изложена слојевитој до слабије браздастој ерозији, лака до тешка за обраду, са мање погодним условима за примену механизације и наводњавање, са препоручиво – превентивним мерама заштите од ерозије и поплава.

Земљишта треће бонитетне класе распоређују се у једну од подкласа и то:

У прву подкласу 3₁: земљишта песковито – иловастог до глиновитог састава, прашкасте до орашасте структуре, у равницама и на нагибима до 8%, добро до средње дренирана и пропусна, изложена повременим, краткотрајним поплавама или слојевитој ерозији.

У другу подкласу 3₂: земљишта иловасто – песковитог до глиновитог механичког састава, која садрже до 10% скелета, мрвичасто – грашкасте до грудвасте структуре на умерено благом нагибу до 16%, изложена слојевитој и слабије браздастој ерозији, осредње до непотпуно дренирана и пропусна.

У четврту бонитетну класу распоређују се земљишта брежуљкастог, брдско – планинског и равничарског климатско – производног реона. Ту спадају плитка и средње дубока земљишта дубине испод 60 цм, ретко и дубока земљишта, са хумусно – акумулативним хоризонтом испод 30 цм, песковитог до глиновитог механичког састава, са садржајем скелета до 30%, прашкасте до грудвасте структуре, алкалне до јако киселе реакције (рН = 5 и више од 8,5), у равници и на благој падини са нагибом до 30%, слабо и веома слабо дренирана и пропусна (ретко добро дренирана и пропусна песковита земљишта), са плитком подземном водом испод 60 цм, краткотрајно превлажена, често и штетно поплавлена, а на падинама изложена јаче браздастој и браздастој ерозији, са отежаним условима за механизовану обраду, у равницама су потребне мелиорационе мере и мере заштите од поплава, а на нагибима падина противерозионе заштитне мере.

Земљишта четврте бонитетне класе распоређују се у једну од подкласа и то:

У прву подкласу 4₁: земљишта песковитог до глиновитог – иловастог састава, са скелетом до 10%, добро и умерено добро дренирана, дубински заслањена, у равници краткотрајно превлажена, а на нагибу до 30% изложена слојевитој до јаче браздастој ерозији.

У другу подкласу 4₂: земљишта глиновито – песковитог до глиновитог механичког састава са скелетом до 30%, слабо дренирана, у равници умерено превлажена и средње дубоко заслањена и на падинама са нагибом до 30% изложена слабије браздастој и јаче браздастој ерозији.

У пету бонитетну класу распоређују се земљишта брежуљкастог, брдско – планинског и равничарског климатско – производног реона, у равницама или на умерено стрмим падинама са нагибом до 45% средње дубока и плитка земљишта дубине од 30–50 цм, са хумусно – акумулативним хоризонтом до 20 цм, песковитог до глиновитог механичког састава, са скелетом и до 50%, прашкасте до грудвасте структуре, јако киселе до средње алкалне реакције (рН = 4,0 – 9,0), добро до екстремно лоше дренирана, површински заслањена, са подземном водом испод 55 цм, у равницама изложена штетним и дуготрајним поплавама, а на стрмим падинама изложена јаче браздастој и слабије јаругастој ерозији, скоро неповољна за обраду, а посебно за механизовану обраду, уз неопходне мелиорације и заштиту од поплава у равницама и противерозионим мерама на стрмим падинама.

Земљишта пете бонитетне класе распоређују се у једну од подкласа и то:

У прву подкласу 5₁: земљишта песковитог до иловасто – глиновитог механичког састава са садржајем скелетних честица и до 30%, добро до лоше

дренирана, јако превлажена, средње дубински заслањена у равницама, а на нагибима до 45% изложена јаке браздастој и слабије јаругастој ерозији.

У другу подкласу 5₂: земљишта свих облика мехнаничког састава, са скелетним честицама и до 50%, у равницама изложена честим и штетним поплавама, јако превлажена, средње до екстремно лоше дренирана, површински заслањена, а на стрмим падинама са нагибом и до 45% изложена слабије јаругастој ерозији.

У шесту бонитетну класу распоређују се земљишта брдско – планинског и планинског климатско – производног реона, земљишта брежуљкастог равничарског климатско – производног реона, на равном терену или на нагибу до 45% и више, плитка земљишта дубине од 20–30 цм, која садрже и до 70% скелета, песковитог до глиновитог механичког састава, екстремно кисела и алкална (рН = 3,5 – 10,0), на нагибу изложена свим степенима ерозије, осим јаке јаругасте, а у равницама дуготрајно превлажена, са подземном водом испод 35 цм, површински заслањена или алкализована, изложена честим и дуготрајним поплавама, средње оштећена отпадним водама, неопходне противерозионе мере и заштита од поплава, одводњавање и раслањивање у равницама, условно се користе као обрадива земљишта, а масовно се користе као пашњаци, ливаде и шуме.

Земљишта шесте бонитетне класе распоређују се у једну од подкласа и то:

У прву подкласу 6₁: земљишта на равном терену или на нагибу до 45% са садржајем скелета и до 60%, изложена честим и штетним поплавама, превлажена, јаке алкализована у равницама, а на нагибима изложена слабије јаругастој ерозији.

У другу подкласу 6₂: земљишта на равном терену, или на нагибу и преко 45% са садржајем скелета и до 70%, изложена честим и веома штетним поплавама, превлажена и површински заслањена у равницама, а на нагибу изложена свим степенима ерозије, осим јаке јаругасте.

У седму бонитетну класу распоређују се земљишта планинског и брдско – планинског, брежуљкастог и равничарског климатско – производног реона која су врло плитка, са дубином мањом од 20 цм, са садржајем скелета и више од 70%, потпуно кисела и алкална (рН = 3,0 – 12,0), у равницама или на нагибу до 65%, изложена врло честим и штетним поплавама, веома превлажена и површински заслањена и веома оштећена опасним и штетним материјама, аерозагађењем, отпадним и загађеним водама, а на нагибима изложена свим видовима ерозије до јаке јаругасте, са неопходним мерама заштите од поплава, мерама одводњавања и раслањивања, а на нагибима са неопходним мерама заштите од ерозије (земљишта која се искључиво користе као пашњаци и шуме).

У осму бонитетну класу распоређују се веома плитка земљишта, са дубином испод 10 цм, која садрже и до 90% скелета, која се налазе у брдско – планинском и планинском климатско – производном реону, на нагибу преко 65%, изложена свим видовима ерозије, која се користе искључиво као веома неквалитетни пашњаци, девастиране шуме и еколошки загађена земљишта.

3. ЛАБОРАТОРИЈСКЕ АНАЛИЗЕ ЗЕМЉИШНИХ УЗОРАКА

Члан 54.

Природне особине земљишта проверавају се лабораторијским испитивањима земљишних узорака у педолошкој лабораторији Републичког геодетског завода, на основу стандардних квантитативних анализа, и то за:

- 1) механички састав;
- 2) хигроскопску влагу;

- 3) киселост, алкалност и заслањеност земљишта;
- 4) хидролитичку киселост;
- 5) суму база;
- 6) проценат садржаја хумуса;
- 7) проценат садржаја калцијум карбоната.

Члан 55.

Лабораторијским анализама земљишних узорака из члана 54. ове инструкције проверавају се и коначно одређују типови земљишта и њихова припадност одређеној бонитетној класи односно подкласи.

Добијени подаци уписују се у резултате лабораторијског испитивања земљишних узорака.

4. ИЗРАДА ЕЛАБОРАТА БОНИТИРАЊА ЗЕМЉИШТА

Члан 56.

Елаборат бонитирања садржи: теренске описе педолошких профила; прегледну карту катастарске општине (у даљем тексту: прегледну карту) на којој се приказују типови земљишта; прегледну карту бонитетних класа и подкласа земљишта; прегледну карту водољности, водоплавности и ерозије земљишта и прегледну карту на којој се приказује начин коришћења пољопривредног и шумског земљишта, резултате лабораторијског испитивања земљишних узорака и регистар педолошких профила и земљишних узорака.

Прегледне карте израђују се у погодној размери која зависи од површине катастарске општине и густине садржаја који се приказује.

Члан 57.

На основу података добијених из чл. 54. и 55. ове инструкције, у поступку израде елабората бонитирања, врши се:

- 1) наношење граница бонитетних класа и подкласа на скице детаља које се исцртавају плавим тушем, правим линијама, дебљине 3 мм;
- 2) израда прегледне карте типова, земљишта која садржи: назив, легенду, локацију, означавање и нумерацију педолошких профила, и границу и називе педолошких типова, земљишта;
- 3) израда прегледне карте бонитетних класа и подкласа која садржи: назив, легенду, ознаке и границе бонитетних класа и подкласа земљишта;
- 4) израда прегледне карте водољности, водоплавности и ерозије земљишта која садржи: назив, легенду, границе степена водољности, водоплавности и ерозије земљишта;
- 5) израда прегледне карте начина коришћења пољопривредног и шумског земљишта која садржи: назив, легенду, ознаке катастарских култура, рибњака, неплодних површина, земљишта са посебном наменом и водотока;
- 6) контрола, корекција и коначно утврђивање података у теренском опису педолошког профила, односно у делу који се односи на морфологију земљишта, на основу података добијених одредбама чл. 52 – 54. ове инструкције.

5. ОБНОВА БОНИТИРАЊА

Члан 58.

Обновом бонитирања одређује се бонитетна класа и подкласа за сваку катастарску парцелу или њен део у поступку обнове премера, као и у случају битних промена природних услова и других чинилаца који су од утицаја за бонитет земљишта.

Обнова бонитирања обухвата поступак који је прописан чл. 42 – 57. ове инструкције.

6. ОДРЖАВАЊЕ БОНИТИРАЊА

Члан 59.

Појединачне промене бонитетних класа и подкласа насталих услед битних промена природних чинилаца (поплавама, клизиштима, ерозијом, изменом водног режима земљишта – подизањем и спуштањем нивоа подземних вода и сл.), промена насталих антропогеним чиниоцима (одводњавање, наводњавање, вештачке акумулације, површински копови рудника, изградња путева, пруга, материјални ископи, јаловишта, оштећена земљишта настала утицајем штетних и опасних материја и сл.), врши, по одредбама чл. 42 – 57. ове инструкције, дипломирани инжењер пољопривреде, запослен у Републичком геодетском заводу.

У поступку одржавања бонитирања, уписивање података врши се на копијама елабората бонитирања, које се за ову сврху образују копирањем радних оригинала, а сходно одредбама члана 57. тач. 1) – 5).

Утврђене промене уписују се црвеним тушем, дебљине 0,3 мм, правим линијама, односно арапским бројевима, у копије елабората бонитирања, сходно одредбама члана 57. ове инструкције и заједно чувају са оригиналима.

IV. ЗАВРШНА ОДРЕДБА

Члан 60.

Ова инструкција ступа на снагу осмог дана од дана издавања.

Број: 951–232/2003

У Београду, 12.02.2003.год.

ДИРЕКТОР

Проф. др Иван Р. Алексић, дипл.геод.инж.

С А Д Р Ж А Ј

I. УВОДНЕ ОДРЕДБЕ	1
II. КАТАСТАРСКО КЛАСИРАЊЕ ЗЕМЉИШТА	1
1. Основа катастарског класирања	1
2. Катастарско класирање у катастарској општини	4
2.1 Детаљно класирање	7
2.2 Допунски критеријуми код утврђивања класа	10
3. Обнова катастарског класирања	14
4. Одржавање катастарског класирања земљишта	15
III. БОНИТИРАЊЕ ЗЕМЉИШТА	16
1. Основа бонитирања	16
2. Прикупљање описних података о земљишту	17
3. Лабораторијске анализе земљишних узорака	22
4. Израда елабората бонитирања земљишта	23
5. Обнова бонитирања	24
6. Одржавање бонитирања	24
IV. ЗАВРШНА ОДРЕДБА	24
ОБРАСЦИ	25

О Б Р А С Ц И

СИСТЕМАТИКА ЗЕМЉИШТА

1) АУТОМОРФНА ЗЕМЉИШТА

Ред	Класа	ТИП	ПОДТИП	ВАРИЈЕТЕТ	ФОРМА	ПОДФОРМА
1	2	3	4	5	6	7
А	НЕРАЗВИЈЕНА ЗЕМЉИШТА (А) – С ПРОФИЛА	КАМЕЊАР (LITOSOL)	1 На киселим стенама	<p>За све:</p> <p>1 каменити</p> <p>2 шљунковити</p>		
			2 На прелазним стенама			
			3 На базичним стенама			
			4 На ултрабазичним стенама			
			5 На кречњаку			
6 На доломиту						
СИРОЗЕМ (REGOSOL)	1 Силикатни	<p>За силикатни подтип:</p> <p>1 Дистрични (на киселим и прелазним еруптивним стенама и на гнају и микашисту)</p> <p>2 Еутрични (на базичним и ултрабазичним еруптивним и метаморфним стенама)</p> <p>За силикатно–карбонатни подтип:</p> <p>3 На лесу и лесоликим седиментима</p> <p>4 На лапору, лапорној глини и јако лапоровитим кречњацима</p> <p>5 На карбонатном пешчару</p> <p>За песковито–доломитни подтип:</p> <p>6 Плитки (дубина до компактне стене < 40цм)</p> <p>Дубоки (дубина до компактне стене > 40 цм)</p>	<p>За варијетете 1 и 2:</p> <p>1 песковити</p> <p>2 иловаст</p> <p>3 глиновити</p> <p>За варијетете 3 и 4:</p> <p>4 иловаст</p> <p>5 глиновит</p> <p>За варијетет 5:</p> <p>6 песковит</p> <p>7 иловаст</p>	<p>За варијетете 1 и 2:</p> <p>1 слабо скелетно (<25%)</p> <p>2 средње скелетно (25–50%)</p> <p>3 јако скелетно (>50%)</p>		
	2 Силикатно–карбонатни					
	3 Песковито–доломитни					
ЕОЛСКИ – ЖИВИ ПЕСАК (ARENOSOL)	1 Кварцни (садржи > 95% кварца)	<p>По пореклу за све:</p> <p>1 континентални</p> <p>2 морски</p>				
	2 Силикатни (садржи <95% кварца)					
КОЛУВИЈАЛНО ЗЕМЉИШТЕ (KOLUVIJUM)	1 Еутрични–силикатни (настао од прелазних и базичних еруптивних и метаморфних стена и земљишта формираних на њима)	<p>За све:</p> <p>1 Са превагом одломака (детритуса)– неоглејано</p> <p>2 Са превагом одломака (детритуса) – оглејано</p> <p>3 Са превагом земљишног материјала – неоглејано</p> <p>4 Са превагом земљишног материјала – оглејано</p> <p>5 Алувијално–колувијалног порекла – неоглејано</p> <p>6 Алувијално–колувијалног порекла–оглејано</p>	<p>За све:</p> <p>1 песковито</p> <p>2 иловасто</p> <p>3 глиновито</p>	<p>За све ако садрже скелет:</p> <p>1 слабо скелетно (<25%)</p> <p>2 средње скелетно (25–50%)</p> <p>3 јако скелетно (>50%)</p>		
	2 Дистрични–силикатни (настао од киселих магматских и метаморфних стена и земљишта формираних на њима)					
	3 Карбонатни (настао од меких карбонатних стена и земљишта формираних на њима)					
	4 Нанос на фосилном земљишту (нанос је плићи од 70 цм, а испод је фосилно земљиште)					
КРЕЧЊАЧКО–ДОЛОМИТНА ЦРНИЦА (KALKOMELA NO-SOL)	1 Органогена (садржи >25% хумуса, тамно смеђе боје, прашкасте структуре)	<p>За подтипове 1 и 2:</p> <p>1 Литична (контакт са чврстом стеном, дубока до 15цм, профил А-Р)</p> <p>2 Скелетна–колувијална (обично на точилима дубља од 15 цм, профил А-С-Р)</p> <p>За подтипове 3 и 4:</p> <p>3 Литична (литични контакт, дубина до 15цм, профил А-Р)</p> <p>4 Скелетна–колувијална (дубља од 30цм, профил А-С-Р)</p>	<p>За све подтипове:</p> <p>1 са моличним хумусом</p> <p>2 са органским хумусом</p>			
	2 Органо–минерална (има изграђен органо–минерални комплекс, садржи <25% хумуса, тамно смеђе боје, зрнасте структуре)					
	3 Посмеђена (има камбични хоризонт (B) _{RZ} који је мањи од А хоризонта)					
	4 Оцрвеничена (има танак црвени камбични хоризонт (B) _{RZ} који је мањи од А)					

1	2	3	4	5	6	7
А	ХУМУСНО-АКУМУЛАТИВНА ЗЕМЉИШТА А – С ПРОФИЛА	РЕНДИНА (RENDZINA)	1 На лапорцу, на лапоровитим и меким кречњацима 2 На лесу и лесоликим седиментима 3 На морени као подлози 4 На доломитном грусу 5 На карбонатном шљунку 6 На карбонатном песку 7 На контакту пешчаре и лесног платоа	<u>За све подтипове:</u> 1 Карбонатна (молични хоризонт карбонатан од површине или дубље) 2 Излужена (цео молични хоризонт некарбонатан) 3 Посмеђена (има камбични хоризонт који је мање моћности од А) 4 Колувијална (нанешен колувијални хоризонт више од 40цм).	<u>За подтипове 1–3:</u> 1 песковита 2 иловаста 3 глиновита <u>За подтипове 4–7 који су песковити:</u> 4 плитка (до 20цм) 5 средње дубока (20–40цм) 6 дубока (> 40 цм)	<u>За све подтипове осим подтипа 7 ако садрже скелет:</u> 1 слабо скелетна (до 25%) 2 средње скелетна (25–50%) 3 јако скелетна (>50%) <u>За подтип 7:</u> 4 мрка 5 смеђа 6 жута
		ХУМУСНО – СИЛИКАТНО ЗЕМЉИШТЕ (RANKER)	1 Еутрични 2 Дистрични	1 Литични (литични контакт профил А-Р) 2 Реголитични (на грусу и дробини профил А-АС-С-Р) 3 Посмеђени литични (појава (В) хоризонта који је мањи од А) 4 Посмеђени реголитични (појава (В) хоризонта који је мањи од А) 5 Колувијална (нанешен хумусни хоризонт >40цм >20% скелета) 6 Литични (профил А-Р) 7 Реголитични (профил А-АС-С-Р) 8 Посмеђени литични ((В)<А) 9 Посмеђени реголитични ((В)<А) 10 Подзолирани литични (испод А појављује се Е хоризонт) 11 Подзолирани реголитични (испод А појављује се Е хоризонт) 12 Колувијални А>40 цм и >20% скелета	<u>За све варијетете:</u> 1 песковит 2 иловаст 3 глиновит	<u>За све варијетете ако садрже скелет:</u> 1 слабо скелетно (скелета < 25%) 2 средње скелетно (скелета 25–50%) 3 јако скелетно (скелета >50%)
		ЧЕРНОЗЕМ (^ERNOZEM)	1 На лесу и лесоликим седиментима 2 На карбонатном еолском песку 3 На алувијалном наносу	1 Карбонатан (карбонатан цео А хоризонт или његов доњи део) 2 Излужени (А хоризонт безкарбонатан) 3 Посмеђени (појава камбичног (В) хоризонта који је <А) 4 Карбонатно оглејани (иници-јално оглејавање на >1м) 5 Излужено оглејани (иници-јално оглејавање на >1м) 6 Посмеђено оглејани (иницијално оглејавање на >1м) 7 Заслањени и алкализовани (садржи до 1% лако раств. соли и >7% Na кат-јона у Т) 8 <u>За подтип 2:</u> Карбонатан (карбонатан цео А хоризонт или доњи део) Излужени (А хоризонт безкарбонатан) 10 <u>За подтип 3:</u> Карбонатно оглејани (иници-јално оглејавање на >1м) Излужено оглејани (иници-јално оглејавање на >1м)	<u>За све подтипове према дубини А хоризонта:</u> 1 плитак (А < 40цм) 2 средње дубок (А је 40–80цм) 3 дубок (А > 80цм)	<u>За подтип 1 према механичком саставу:</u> 1 песковито-иловаст 2 иловаст 3 глиновито-иловаст <u>За подтипове 2 и 3 према механичком саставу:</u> 4 песковит 5 иловасто-песковит 6 песковито-иловаст

		СМОНИЦА (VERTISOL)	1 Карбонатна (карбонатан цео А хоризонт или доњи део) 2 Безкарбонатна (нема карбоната ни у једном хоризонту) 3 Посмеђена (појава камбичног (В) хоризонта који је мањи од А) 4 Лесивирана (иницијално формирање Е или елувијално-илувијалног хоризонта)	<u>За подтип 1:</u> 1 На лапорцу 2 На глиновитим лапоровитим стенама <u>За подтипове 2, 3 и 4:</u> 3 На глиновитим безкарбонатним седиментима 4 На базичним и ултрабазичним	<u>За све подтипове према дубини А хоризонта:</u> 1 плитка (А < 40цм) 2 средње дубока (А је 40–60цм) 3 дубока (А > 60цм)	<u>За све подтипове према механичком саставу:</u> 1 иловасто-глиновита 2 глиновита
1	2	3	4	5	6	7

А

КАМБИЧНА ЗЕМЉИШТА А – (В) – С ПРОФИЛА

ГАЈЊАЧА
(EUTRIANI
KAMBISOL)

1	На лесу и лесоликим седиментима	1 2 3 4 5 6 7 8	Типична (нема других процеса сем (В)) Лесивирана (појава колоидних опни у (В) без јасно израженог Е) Оглејана (типична сем иницијалног оглејавања >100цм) Лесивирана–оглејана (лесивирана са иницијалним оглејавањем >100цм) Типична – алкализована (садржи до 15%Na ⁺ јона у Т) Лесивирана–алкализована (садржи до 15%Na ⁺ јона у Т) Оглејана – алкализована (садржи до 15%Na ⁺ јона у Т) Лесивирана–оглејана и алкализована (садржи до 15%Na ⁺ јона у Т)	<u>За све подтипове према механичком саставу:</u> 1 песковита 2 иловасто–песковита 3 иловаста 4 глиновита	<u>За све подтипове према дубини солума:</u> 1 јако плитка (солум <40цм) 2 плитка (солум 40–60цм) 3 средње дубока (солум 60–80цм) 4 дубока (солум 80–120цм) 5 јако дубока (солум >120цм) <u>За све типове ако садрже скелет:</u> 6 7 слабо скелетна (до 25%) 8 средње скелетна (25–50%) јако скелетна (>50%)
2	На базичним и неутралним стенама	9 10 11	Литична (са профилом А–(В)–R) Реголитична (са профилом А–(В)–C–R) Вертична (садржај глине у (В)>30% и (В)>А)		
3	На перидотиту и серпентину	12 13	Литична (са профилом А–(В)–R) Вертична (садржај глине у (В)>30% и (В)>А)		
4	На језерским седиментима	14 15 16	Типична (нема других процеса сем (В)) Лесивирана (појава колоидних опни у (В) без јасно израженог Е) Вертична (садржај глине у (В)>30% и (В)>А у сувом стању пукотине)		
5	На алувијалном, колувијалном и еолском наносу	17 18 19 20 21 22	Типична (нема других процеса сем (В)) Лесивирана (појава колоидних опни у (В) без јасно израженог Е) Вертична (садржај глине у (В)>30% и (В)>А) Типична оглејана (типична са оглејавањем >100цм) Лесивирана оглејана (лесивирана са оглејавањем у дубини) Вертична оглејана (вертична са оглејавањем у >100цм)		
6	На глинцу	23 24 25	Типична (нема других процеса сем (В)) Лесивирана (појава колоидних опни у (В) без јасно израженог Е) Вертична (садржај глине у (В)>30% и (В)>А)		
7	На амфиболским шкриљцима	26 27 28	Литична (са профилом А–(В)–R) Реголитична (са профилом А–(В)–C–R) Лесивирана (појава колоидних опни у (В) без јасно израженог Е)		
8	На речном шљунку	29 30	Типична (нема других процеса сем (В)) Лесивирана (појава колоидних опни у (В) без јасно израженог Е)		

1	2	3	4	5	6	7	
A	ЕЛУВИЈАЛНО-ИЛУВИЈАЛНА ЗЕМЉИШТА А-Е-В-С ПРОФИЛА	КИСЕЛО СМЕЂЕ ЗЕМЉИШТЕ (DISTRICNI KAMBISOL)	1 Типично (са охричним А хориз. и профилом A _{OH} -(B) _V -C или R) 2 Хумусно (са умбричним А хоризонтом и профилом A _{UM} -(B)-C ређе R, простире се на већим висинама) 3 Лесивирано (појава опни у (B) хоризонту, без јасно израженог E хоризонта) 4 Псеудоглејно (иницијално оглејавање стагнирајућом површинском водом) 5 Подзоласто (појава зачетка елувијалног и илувијалног хоризонта)	<u>За подтипове 1-4:</u> 1 На бречاما 2 На пешчарима 3 На глинцима 4 На песку 5 На глини 6 На рожњаку 7 На киселим еруптивним стенама 8 На неутралним и базичним стенама 9 На кристалистим шкриљцима <u>За подтип 5:</u> 10 На киселим силикатним супстратима 11 На кварцим супстратима	<u>За све према дубини солума:</u> 1 плитко (литични контакт <40цм) 2 средње дубоко (лит.контакт 40-70цм) 3 дубоко (литични контакт >70цм)		
		СМЕЂЕ ЗЕМЉИШТЕ НА КРЕЧЊАКУ И ДОЛОМИТУ (KALKOKAMBI-SOL)	1 Типично (нема знакова других процеса осим (B) _{RZ}) 2 Лесивирано (почетак формирања E хоризонта)	<u>Према дубини солума:</u> 1 плитко (<35цм) 2 средње дубоко (35-50цм) 3 дубоко (>50цм)	<u>Према механичком саставу:</u> 1 иловасто 2 глиновито		
		ЦРВЕНИЦА (TERRA ROSSA)	1 Типична (нема знакова других процеса осим (B) _{RZ}) 2 Лесивирана (почетак формирања E хоризонта)	<u>Према дубини солума:</u> 1 плитка (<40цм) 2 средње дубока (40-70цм) 3 дубока (>70цм)			
		ЛЕСИВИРАНО (ИЛИМЕРИЗОВАНО) ЗЕМЉИШТЕ (LUVISOL)	1 На силикатним и силикатно-карбонатним супстратима (лес, иловаче, језерски седименти, стари алувијални и колувијални наноси) 2 На чистим кречњацима и доломитима	1 Типично (само процес елуво-илувације) 2 Псеудоглејно (појава флека Fe и Mn и иниц. оглејавање) 3 Оподзољено (појава O хоризонта и E) 4 Типично оглејано (оглејавање >1м) 5 Псеудоглејно оглејано (оглејавање >1м) <u>За подтип 6:</u> 6 Типично (дубина А+Е хоризонта износи 1/4 дубине солума) 7 Акрично (засићеност базама <35%, а (B) хоризонт је остатак црвенице)	<u>За све варијетете типа 1:</u> 1 песковито 2 иловасто 3 глиновито <u>За акрични варијетет бр. 7:</u> 4 изван вртаче 5 у вртачи	<u>За све варијетете ако садрже скелет:</u> 1 мало скелетно (<25%) 2 средње скелетно (25-50%) 3 јако скелетно (>50%)	
		ПОДЗОЛ (PODZOL)	1 Гвожђевити (има само илувијални хоризонт типа B _{Fe}) 2 Хумусно-гвожђевити (има илуви-јални хоризонт типа B _{Fe})	<u>За све подтипове:</u> 1 слаби подзол (E хоризонт <10цм) 2 умерени подзол (E хоризонт 10-20цм) 3 јаки подзол (E хоризонт >20цм)	<u>За све варијетете:</u> 1 на кварцном песку 2 на кварциту 3 на рожњаку 4 на киселим стенама 5 на филитима 6 на песковима	<u>За све ако садрже скелет:</u> 1 мало скелетно (<25%) 2 средње скелетно (25-50%) 3 јако скелетно (>50%)	
	СМЕЂЕ ПОДЗОЛАСТО ЗЕМЉИШТЕ (BRUNIPODZOL)	1 На кварцитном пешчару 2 На кварциту 3 На рожњаку 4 На киселим еруптивним стенама 5 На филиту 6 На песковима	<u>За све подтипове:</u> 1 литични (B _{Fe} хоризонт лежи на стени) 2 реголитични (B _{Fe} хоризонт лежи на растреситој подлози а испод је стена)	<u>За све подтипове:</u> 1 песковити 2 иловаста	<u>За све ако садрже скелет:</u> 1 мало скелетно (<25%) 2 средње скелетно (25-50%) 3 јако скелетно (>50%)		
	P-C ПРОФИЛ	РИГОЛОВАНО ЗЕМЉИШТЕ (RIGOSOL)	1 Земљиште винограда 2 Земљиште плантажних воћњака 3 Земљиште њива				
		ВРТНО ЗЕМЉИШТЕ (HORTISOL)					

1	2	3	4	5	6	7	
А	ТЕХНОГЕНА ЗЕМЉИШТА I, II, III	ЗЕМЉИШТА ДЕПОНИЈА (DEPOSOL)	1 Депосоли површинских и подземних копова у рударству	<u>За подтип 1:</u> 1 копови угља 2 копови бакра 3 копови олова и цинка 4 копови боксита 5 копови магнезита 6 копови азбеста 7 копови гвожђа 8 копови глине 9 копови тресета <u>За подтип 2:</u> 10 позајмишта земљишта (циглане) 11 каменоломи <u>За подтип 4:</u> 12 мокро ношење (транспорт водом) 13 згура <u>За подтип 5:</u> 14 отпацци грађевин. материјала 15 отпацци индустрије	<u>Подела на варијетете свих подтипова врши се на основу погодности за рекултивацију:</u> 1 I класа 2 II класа 3 III класа 4 IV класа 5 V класа 6 VI класа 7 VII класа		
			ФЛОТАЦИОНИ МАТЕРИЈАЛ (FLOTASOL)	1 Наноси отпадним водама 2 Наноси поплавним водама (само када нанос таложи штетни материјал) 3 Наноси иригационом водом	<u>За подтипове 1 и 2:</u> 1 наноси пиритне јаловине 2 наноси олова и цинка 3 наноси испирања угља 4 киселе отпадне воде из рудника 5 базичне отпадне воде из рудника 6 отпадне воде соли 7 отпадне воде хидролизоване алуминијумом	<u>За форме 1, 2 и 3 према дебљини наноса:</u> наноси <5цм наноси 5–15цм наноси >15цм	
			НАНОСИ ИЗ ВАЗДУХА АЕРО-ЗАГАЂИВАЊЕ (AEROSOL)	1 Загађење сумпоровитим гасом 2 Загађење оловом и цинком 3 Загађење бакром 4 Загађење синтермагнезитом 5 Загађење цементом 6 Загађење летећим пепелом	<u>За подтипове 1, 2, 3 и 4:</u> 1 мало загађено 2 средње загађено 3 веома загађено 4 екстремно загађено <u>За подтипове 5 и 6:</u> 5 мало загађено 6 средње загађено 7 веома загађено		

2) ХИДРОМОРФНА ЗЕМЉИШТА

1	2	3	4	5	6	7
Н	(А) - II - III - С или G I, II, III - С или G	АЛУВИЈАЛНО ЗЕМЉИШТЕ (FLUVISOL)	<p>1 Карбонатно (карбонати у слоју до 40 цм)</p> <p>2 Карбонатно оглејано (знаци оглејавања у профилу до 150 цм)</p> <p>3 Карбонатно заслањено и алкализовано (осим карбоната садржи до 1% соли и >7% Na јона од Т)</p> <p>4 Карбонатно оглејано заслањено и алкализовано (осим карбоната и оглејавања садржи до 1% соли и 7% Na јона од Т)</p> <p>5 Некарбонатно (нема карбоната до 40 цм дубине)</p> <p>6 Некарбонатно оглејано (знаци оглејавања у профилу до 150 цм)</p> <p>7 Некарбонатно оглејано заслањено и алкализовано (безкарбонатно са знацима оглејавања, садржи до 1% соли и >7% Na јона Т)</p>	<p><u>За све подтипове према дубини до шљунка:</u></p> <p>1 плитко (<40 цм)</p> <p>2 средње дубоко (40–80 цм)</p> <p>3 дубоко (80–120 цм)</p> <p>4 двослојно са фосилним земљиштем (алувијални нанос плићи од 70 цм покрива фосилно развијено земљиште)</p>	<p><u>За све подтипове према механичком саставу:</u></p> <p>1 песковито</p> <p>2 песковито–иловасто</p> <p>3 иловасто</p> <p>4 глиновито</p> <p><u>За све подтипове ако садрже скелет:</u></p> <p>5 слабо скелетно (<25%)</p> <p>6 средње скелетно (25–50%)</p> <p>7 јако скелетно (>50%)</p>	<p><u>За све подтипове:</u></p> <p>1 реликтни (на старим високим или нижим заштићеним терасама од поплава– иницијално се формира хумусно акумулативни хоризонт (А))</p> <p>2 рецентни (на нижим, ниским незаштићеним терасама, или на вишим старим терасама, ако је површински слој јако шљунковит, песковит и са мало вегетације.)</p>
	A-Eg-Bg--C или CG	ПСЕУДОГЛЕЈ (PSEUDOGLEJ)	<p>1 На заравни</p> <p>2 На нагибу</p>	<p><u>За оба подтипа:</u></p> <p>1 Плитки (непропусни слој до 25 цм дубине)</p> <p>2 Средње дубоки (непропусни слој на 25–50 цм дубине)</p> <p>3 Дубоки (непропусни слој на 50–70 цм дубине)</p>	<p><u>За оба подтипа:</u></p> <p>1 Дистрични (засићеност базама < 50%)</p> <p>2 Еутрични (засићеност базама > 50%)</p>	
	A-C-G	СТАГНОГЛЕЈ (STAGNOGLEJ)	<p>1 Са хидроморфним хумусом</p> <p>2 Са тресетним хумусом</p>	<p><u>За оба подтипа:</u></p> <p>1 Дистрични</p> <p>2 Еутрични</p>		
	A-C-G	ФЛУВИЈАЛНО ЛИВАДСКО ЗЕМЉИШТЕ (HUMOFLUVISO L)	<p>1 Плитко оглејано (G на 100–150 цм)</p> <p>2 Средње дубоко оглејано (G на 150–200 цм)</p> <p>3 Дубоко оглејано (G на > 200 цм)</p>	<p>1 Карбонатно (карбонати до 40цм дубине)</p> <p>2 Карбонатно, заслањено и алкализовано (поред карбоната садржи до 1% соли и <7% Na јона у Т)</p> <p>3 Некарбонатно (нема карбоната до 40 цм дубине)</p> <p>4 Некарбонатно, заслањено и алкализовано (нема карбоната до 40 цм и садржи до 1% соли и >7% Na јона у Т)</p> <p>5 Посмеђено (јавља се (В) који је по моћности мањи од (А))</p>	<p><u>За све подтипове:</u></p> <p>1 песковито</p> <p>2 иловасто</p> <p>3 глиновито</p>	

1	2	3	4	5	6	7
Н	А - G	РИТСКА ЦРНИЦА (HUMOGLEJ)	1 Карбонатна (карбонати у целом А хоризонту или у његовом доњем делу) 2 Некарбонатна (некарбонатан цео А хоризонт) 3 Карбонатна вертикална (садржи <30% глине и пуца у сувом стању) 4 Некарбонатна вертикална (садржи >30% глине и пуца у сувом стању)	<u>За све подтипове према степену заслањености:</u> 1 слабо заслањена (0,25–0,50% соли) 2 умерено заслањена (0,50–0,70% соли) 3 јако заслањена (0,70–1,00% соли) <u>За све типове према степену алкализације:</u> 4 слабо алкализован (7–15% Na ⁺ у Т) 5 средње алкализован (15–40% Na ⁺ у Т) 6 јако алкализован (>40% Na ⁺ у Т)	<u>За подтипове 1 и 2:</u> 1 песковита 2 иловаста 3 глиновита	
		МОЧВАРНО-ГЛЕЈНО ЗЕМЉИШТЕ (EUGLEJ)	1 Хипоглејно (оглејавање под утицајем подземне воде) 2 Епиглејно (оглејавање углавном поплавним површинским водама која стагнира до 1м дубине) 3 Амфиглејно (оглејавање подземним и поплавним водама)	<u>За све подтипове према садржају хумуса:</u> 1 минерално (<10% хумуса) 2 хумозно (10–30% хумуса) 3 тресетно-глејно (садржи >30% хумуса)	<u>За подтип 1:</u> 1 карбонатно (карбонати <40 цм) 2 некарбонатно (нема карбоната <40цм) 3 некарбонатно заслањено и алкализовано (поред карбоната садржи 0,25–1,00% соли хлоридносулфатног заслањивања, 0,15–0,70% содног и мешовитог заслањивања и >7% Na ⁺ у Т)) <u>За подтипове 2 и 3:</u> 4 карбонатно (карбонати <40 цм) 5 некарбонатно (нема карбоната <40цм) 6 некарбонатно вертикално (нема карбоната <40цм, садржи >30% глине и пуца у сувом стању)	
	Т - G	НИСКИ ТРЕСЕТ (PLANOHISTOSOL)	1 плитки (моћности 30–50цм) 2 средње дубоки (моћности 50–100цм) 3 дубоки (моћности >100цм)	1 слабо хумифициран (хумифицирано <1/3 орг. материје) 2 средње хумифициран (хумифицирано 1/3–2/3 орг. матер.) 3 јако хумифициран (хумифицирано >2/3 орг. материје)	1 олиготрофни (сиромашан орг. материјама) 2 мезотрофни (средње обезбеђен орг. материјама)	
		ВИСОКИ ТРЕСЕТ (AKRONHISTOSOL)	1 плитки (моћности 30–50цм) 2 средње дубоки (моћности 50–100цм) 3 дубоки (моћности >100цм)	1 слабо хумифициран (хумифицирано <1/3 орг. материје) 2 средње хумифициран (хумифицирано 1/3–2/3 орг. матер.) 3 јако хумифициран (хумифицирано >2/3 орг. материје)	1 олиготрофни (сиромашан орг. материјама)	
		ПРЕЛАЗНИ ТРЕСЕТ (PLANO-AKRONHISTOSOL)	1 плитки (моћности 30–50цм) 2 средње дубоки (моћности 50–100цм) 3 дубоки (дебљине >100цм)	1 слабо хумифициран (хумифицирано <1/3 орг. материје) 2 средње хумифициран (хумифицирано 1/3–2/3 орг. матер.) 3 јако хумифициран (хумифицирано >2/3 орг. материје)	1 олиготрофни 2 мезотрофни	
	Р - G	ХИДРОМЕЛИОРИЗОВАНО ЗЕМЉИШТЕ (HIDROMELSO L)	1 Настало од псеудоглеја 2 Настало од ритске црнице 3 Настало од мочварно глејног земљишта			
		РИГОЛОВАНО ТРЕСЕТНО ЗЕМЉИШТЕ (RIGOTRESOL)	1 Настало од ниског тресета 2 Настало од високог тресета 3 Настало од прелазног тресета			

1	2	3	4	5	6	7
		ЗЕМЉИШТА ПИРИНЧАНИХ ПОЉА (RAISOL)	1 Настало од алувијума 2 Настало од ритске црнице 3 Настало од мочварно глејног земљишта 4 Настало од колувијума			

3) ХАЛОМОРФНА ЗЕМЉИШТА

1	2	3	4	5	6	7		
S	Asa - CG	СОЛОНЧАК (SOLONČAK)	1 Содни (80% анјона је HCO_3^-)	За све подтипове: 1 површински заслањен (горња граница до 30cm) 2 средње дубоко заслањен (у зони 30–80 cm) 3 дубоко заслањен (у зони 80–125 cm)	За све подтипове: 1 охрични (A ₁ блед плићи) 2 молични (A ₁ дубок са благим хумусом) 3 вертикални (A ₁ и цео солум тешког механичког састава)			
			2 Сулфатни (>80% анјона је SO_4^{2-})				3 Хлоридни (>80% анјона је Cl^-)	4 Содно–сулфатни (с већим садржајем сулфатног јона)
	A - Bt - na - C	СОЛОНЕЦ (SOLONEC)	1 Солонац – солончак (садржи 0,25% соли до дубине од 30cm) 2 Типични (има блед, плићи A хоризонт који је у исто време и елувијални, а испод је B _{1Na}) 3 Молични (има дубок A хоризонт са зрелим хумусом који је истовремено и елувијални а испод је B _{1Na}) 4 Лувични (између A и B _{1Na} нормиран је сиви E хоризонт) 5 Псеудоглејни (између A и B _{1Na} хоризоната налази се E _g хоризонт)	За све осим за псеудоглејни подтип: 1 незаслањени (мање од 0,25% соли у солуму, тј. у A+B) 2 содни 3 сулфатно содни 4 хлоридно содни 5 хлоридно сулфатни 6 сулфатно хлоридни 7 сулфатни 8 хлоридни За псеудоглејни подтип: 9 типични (има грађу A-E _g -Bt Na) 10 глосични (има грађу A-E _g - E _g /BtNa-BtNaC)	За све подтипове према дубини A/E хоризонта: 1 плитка (<7cm) 2 средње дубока (7– 15cm) 3 дубока (>15cm)			

4) СУБАКВАЛНА ЗЕМЉИШТА

1	2	3	4	5	6	7
W	(A)-(C)-(G)	ПРОТОПЕДОН (PROTOPEDON)				
	A-G, A-C-G, A-C	ГУТЈА (GYTTJA)				
		ДАЈ (DY)				
		САПРОПЕЛ (SAPROPEL)				
	A-C	ОДВОДЊЕНА ГИТИЈА (DRENGYTTJA)				
		ОДВОДЊЕНИ САПРОПЕЛ (DRENSAPROPEL)				

Општина _____

Катастарски срез _____

Катастарска општина _____

СПИСАК УГЛЕДНИХ ЗЕМЉИШТА ЗА ПОЉОПРИВРЕДНЕ КУЛТУРЕ

Економска група _____

О П Ш Т И П О Д А Ц И

1. Површина _____ ха. Број парцела _____
2. Клима _____
3. Географски положај и облик _____

4. Релјеф и просечна надморска висина _____
5. Саобраћајне прилике _____
6. Стање текућих вода и могућност њиховог коришћења за пољопривредну производњу _____

7. Битно пољопривредно обележје _____

8. Удаљеност од тржишта и саобраћајне везе са тржиштем _____

9. Место где има кречњака погодних за калцификацију _____

10. Остале напомене _____

Сектор за
Одељење за класирање и бонитирање земљишта

ЗАПИСНИК О ИЗВРШЕНОМ КАТАСТАРСКОМ КЛАСИРАЊУ ЗЕМЉИШТА

Општина _____

Катастарски срез _____

Катастарска општина _____

Катастарско класирање земљишта извршила је Комисија за катастарско класирање, образована решењем Републичког геодетског завода бр. _____ од _____ године.

Комисија за катастарско класирање у поступку катастарског класирања радила је према одредбама Закона о државном премеру и катастру и уписима права на непокретностима ("Службени гласник РС", бр. 83/92, 53/93, 67/93, 48/94, 12/96, 15/96, 34/2001 и 25/2002) и Инструкције за катастарско класирање и бонитирање земљишта, број 951–232/2003 од 12.02.2003. године.

Катастарско класирање земљишта извршено је у времену од _____ до _____.

Катастарске културе и класе уписане на скицама детаља односно фотоскицама идентичне су утврђеним на терену.

Списак средњих угледних земљишта је – није састављен.

Списак општинских угледних земљишта је – није састављен.

Преглед делимичних промена култура је – није састављен.

Преглед оквирних катастарских култура и класа је – није састављен.

Комисија за катастарско класирање земљишта

У _____

1. _____ председник

Дана _____ год.

2. _____ члан

3. _____ члан

ПРЕГЛЕД ОКВИРНИХ КАТАСТАРСКИХ КУЛТУРА И КЛАСА

Општина _____

Катастарски срез _____

Катастарска општина _____

КАТАСТАРСКА КУЛТУРА	КАТАСТАРСКА КЛАСА							
	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
ЊИВА								
ВРТ								
ВОЋЊАК								
ВИНОГРАД								
ЛИВАДА								
ПАШЊАК								
ШУМА								
ТРСТИК								
МОЧВАРА								

Комисија за катастарско класирање земљишта
П р е д с е д н и к

У _____

Дана _____ године

Подземна вода – дубина: _____ састав: Cl _____ SO₄" _____ CO₃" _____

Забареност дубинска: _____ забареност површинска: _____

Водолежност – порекло и степен: _____

Дренираност: _____

Поплаве – учесталост: _____

3) ВРСТА И СТЕПЕН ЕРОЗИЈЕ

а) Потенцијална ерозија (неизражена, слојевита, слабије браздаста, јаче браздаста, слабије јаругаста, јаче јаругаста)

б) Линијска ерозија блиске околине (бразде, вододерине, јаруге, бујице, клизишта и др.)

4) НАЧИН КОРИШЋЕЊА ЗЕМЉИШТА

(њиве, вртови, воњњаци, виногради, ливаде, пашњаци, шуме, трстици, мочваре, неплодне површине и земљишта за посебне намене)

5) УТИЦАЈ ЧОВЕКА

(наводњавање, одводњавање, контурна обрада, обрада уз нагиб, заснивање вештачких ливада и пашњака, терасирање, примена заштитних плодореда, пошумљавање и др.)

6) ТОПОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Рељеф _____ нагиб (степен нагиба) _____

Надморска висина _____ експозиција (страна света) _____

7) КАТАСТАРСКИ ПОДАЦИ

Детаљна скица бр. _____ Назив потеса и звано место _____

катастар. парцела бр. _____

катастар. класа _____ Име власника и место становања _____

Бонитетна класа _____

8) ОСТАЛИ ПОДАЦИ

9) СКИЦА ПОЛОЖАЈА ПРОФИЛА

Снимање извршио _____

Сектор за

Одељење за класирање и бонитирање земљишта

ПРЕГЛЕД ДЕЛИМИЧНИХ ПРОМЕНА КУЛТУРА

Општина _____

Катастарски срез _____

Катастарска општина _____

Ред. број	Број скице детаља	Број фото скице	Број катастарске парцеле	Име и презиме	Старо стање		Ново стање		Напомена
					Култура	Класа	Култура	Класа	
1.									
2.									
3.									
4.									
5.									
6.									
7.									
8.									
9.									
10.									

У _____

Дана _____ године

Комисија за катастарско класирање земљишта

П р е д с е д н и к
